

Izhaja
na pol poli
vsak četver-
tek.

SLOVENSKA BČELA.

Velja na leto
2 fl. 24 kr.
in po pošti
3 fl. ar.

Odgovorni vrednik: **Ant. Janežič.**

Št. 17.

V četrtek 28. aprila 1853.

IV. leto.

F e d o r i n O l g a.

(Konec.)

Ko blagi mož odide, vpraša koj Vazil Ivajloviča, kaj da je vzrok te priserčne prijaznosti s knezom in kaj da tudi svetinja pomenja? Ivajlovič je koj pripravljen in pové, da je enkrat knezovega sina iz velike nevarnosti rešil. Bil je namreč knezov sin, tako pripoveduje, častnik v nekem vojaškem polku v Moskvi. Pridruži se nekterim svojih tovaršev, ki so se v skrivnem puntu zoper carstvo spuntali. Ker mi je ta reč dobro znana, sim šel in knezeviča opominjal, da naj jenja, ker jim bodo v kratkem na sled prišli. Zastonj, vsi lepi opomini nič ne pomagajo, vse pregovarjanje je bilo zastonj. Preveč je bil že svojeglavnež zamotan, in se z mano le norčuje, kadar mu od nevarnost pripovedujem in ga svarim. Vender se mi mladeneč smili, čeravno nisim bil ž njim v nobeni zvezi. Smert ali pa pregnanstvo v Sibirijo ga čaka, ako jim na sled pridejo. Kratko sim mu naredil. Ene dni, predin so jih zasačili bili, grem s par vojaci v njegovo stanovanje, ga vklenem in doma v svojo stanico zaprem. On divjá in razbija; jez se mu pa smejam. Vse se je zgodilo, kakor sim pričakoval. Puntarji so bili zasačeni, vjeti in v Sibirijo pregnani, moj jetnik pa prost, ki je še le zdaj svojo neumnost spoznal, se mi iz dna serca za to dobroto zahvali ter mi poda perstan v znamenje, na katerem me je poprej oče spoznal. Sin je zdaj po dosluženi vojaški službi imeniten vradnik pri carskem dvoru, njegov oče pa je moj prijatelj, kar bo tudi gotovo v djanji pokazal. Mene pa veseli, da vama, ljuba moja! spet nekoliko zamorem poverniti, kar mi je vaju rajnji oče dobrega storil.“

Vsi so se nad tem veselili in Boga v njegovih prečudnih vodbah hvalili. Z zaupanja polnim sercom pričakujejo Borodina, da bi skorej prišel in jim veselo novico naznanil. Nihče zmed njih ne dvomi nad pomilostovanjem carinje; brez vsih skerbi se le zavolj prihodnosti pogovarjajo. Sklenejo, se nikoli več ne ločiti. Tako so si vsi nar lepsi prihodnosti obetali in se nar srečniši čislali, s to priserčno željo, da bi še dolgo dolgo tako ostalo in da bi jih tudi Bog pri življenji ohranil.

Med tem preide dan za dnevom, in že je bilo štirnajst dni, kar še nobenega sporočila iz Petrograda niso prejeli. Spet se jetnikov žalost in dvomi polasté, še celó Vazilu in Ivajloviču serce vpada. „Kaj je vender vzrok, da Borodina tako dolgo ni, se prašajo eden drugega. Gotovo je carinja huda. Zastonj mende tudi Borodin prosi, ji serce omečiti, ker ga že tako dolgo ni.“

Minuli so že štiri tedni; nastopila je ljubeznjiva spomlad, ali kneza Borodina še vedno ni nazaj, da bi žalostne z veselo novico potolažil. Ali

naenkrat priderdrá nekega dne kočija na dvorišče, spremljena od nekaj vojakov, katerih vodja od carinje pismo Ivajloviču podá, da bi se nagloma s svojimi v kočijo vsedel in z njimi šel. Ivajloviču se to čudno zdi.

»Ljubi moji! pravi k njim obrnjen, nekoliko pobit, to pač nič kej dobrega ne pomeni! Toda, nikar obupati! Stari Bog še živi! V njega zaupajmo!⁶

Fedor, Olga, Vazil, Ivajlovič, vsi so žalostni.

»O gospod! prosi zdaj Fedor zapovednika, nikar nam ne skrivajte, kaj ne — Sibirija je, kamor nas popeljete.«

»Nič ne smete vediti, vam mora skrito ostati. Le urno v kočijot pravi zapovednik.

S težkim sercom gredó na voz. Naprej Fedor in Olga, potem pa Peter in Vazil. Tudi zvesti Sultan skoči nazadnje za njimi. Da bi vsaj nikamor ne vidili, še okna zadelajo, in potem naglo naprej zdirjajo. Večkrat so nekoliko postali, pa zapertih nihče ne ve, kje in zakaj. Samo to so na rožljanji občutili, da so konje premenjevali, potem pa spet v skok zdirjali.

Noč nastane. Vse je bilo temno. Naenkrat pri samotni hišici voz ostane. Vratca se odpro in zapovednik jetnikom veli, da naj hitro vun gredó, brez narmanjšega šumenja.

Jetniki gredó kakor jim je bilo zapovedano, v hišo, kjer so bogato obloženo mizo našli.

»Tu jejte, pite in si odpočite, pravi zapovednik. V pol ure gremo spet naprej. Hajdi, le hitro!⁶

»Stradali nas že ne bodo, reče Ivajlovič smeje, da bi spet tovarše v dobro voljo spravil.« Le jejmo in pimo! pogum velja! To je dobro znamenje. Tistim, ki imajo v Sibirijo peljani biti, gotovo toliko ne strežejo!⁶

Peter se prvi k mizi vsede in se kmalo najé. Da bi vsaj nekoliko vedil, kje da so, hoče k oknu, toda zapovednik mu vselej nazaj veli.

»To sim pa vender nekako čudno zdi,« pravi Peter svojim tovaršem, ko v kočii sedé zopet naprej derdrajo. »Še nisim vsega upanja zgubil. Kakor je zapovednik resen in mošk viditi, vender ima nekaj prijaznega na sebi, potem dobra večerja, zaperti voz — naka! v Sibirijo že ne gremo!⁶

»Kam pa vender? praša Fedor žalostno. Ako bi nam dobro hotli, bi nas ne zapirali in ne varvali tako zlo.«

»Res, to je, kar mi tudi žalost dela, odgovori Peter. »Toda naj pride, kar hoče, obupal ne bom!⁶

»Bog daj! da bi se po tvojih mislih izšlo, mu reče Vazil.

Fedor in Olga tiho zdihujeta.

Med tem, ko tako jetniki čez negotovost tožijo, derdra kočija neprenehoma naprej. Dan prvi preide in drugi nastopi. Dvakrat že na poti jedó, brez vedenja, kje da so, in kam da gredó.⁶

»Zdaj že moramo v velicem mestu biti,« pravi naenkrat Ivajlovič, zvesto in tanko poslušaje. Le pazite, kako vozovi derdrajo.«

Nihče ne dvomi nad Petrovimi besedami. Zakaj derdranje je bilo silno. Toda v katerem mestu se zdaj znajdejo? je prašanje. Na to ni lahko odgovoriti. Četertinka ure preide. Kočija obstoji. Zapovednik jo odpre in sam notri skoči.

»Zdaj, pravi sedečim, smo na koncu. Toda, predenj greste vun, si morate oči zavezati dati.«

Kako nasprotovanje bi bilo zastoj. Dajo si tedaj, kakor je zapovednik hotel, oči zavezati, in stopijo potem tako iz kočije. Štiri vojaki jih pod pazhami primejo, v veliko poslopje peljejo, ter jih potem po stopnicah gori v veliko temno sobo dovedejo in še le tam odvežejo.

„Tukej ostanite in pri miru bodite,“ jim veli zapovednik. Zastoj bi poskušali uiti, in bilo bi tudi potem hudo za vas.“

To rekši jih pusti samé in gre.

„O Bog! kaj vse to čê pomeniti? pravi Olga, ter se na Fedora nasloni. „Mene skerbi, da mi serce glasno tolče.“

„Karkoli se zgoditi ima, Olga! reče Fedor, naj se v božjem imenu! Mislim pa, da moramo v kratkem srečo ali nesrečo zvediti. Naj že bo, kar hoče — da bi nas le spet ne ločili!“

Olga se spet terdneji brata poprime, kakor da bi ga za noben denar ne hotla pustiti in tiho pričakuje konca. Pol ure preteče, kar se duri odpró in zapovednika zagledajo, ki jim slediti veleva.

Iz te sobe gredó proti drugi, ktere duri zapovednik hitro odpre in osupnjene jetnike v veliko sobo potisne, ki je bila lepo razsvitljena in z bogato oblečenimi ljudmi napolnjena. Na desnici je bilo nekaj oborožanih vojakov, v sredi med njimi pak tri žalostne osebe z bledimi obrazi in objokanimi očmi. Vsredi sobe je stala velika miza, pri kateri je šest môž v svetlobarvinih pozlačenih oblačilih sedelo, in koj zraven njih na krasnem stolu lepa častljiva gospá, na ktere glavi se je lepa krona iz dražih kamnov lesketala. Pri nji stoji knez Borodin z veselim obličjem. Drugi so bili brez dvoma tudi imenitni državni služabniki, ki komej pričakujejo, kaj da se bo z ubogimi jetniki zgodilo.

„O Bog! carinja je! zdihne tiho Ivajlovič, kar so pa vendar njegovi pobiti tovarši razumeli.

Olga vse to viditi, ostermi, vsklikne in Fedoru v naročje pade. Tudi on je bil tako oslabljen, da je komej po koncu stal. Carinja je s priserčno ginljivostjo nesrečne sirote pogledovala.

„Fedor! Olga! pojta bliže!“ ju carinja pokliče;

Oba zdaj stopita počasno pred milostivo carinjo, padeta na kolena in prosita: Milost! Usmiljenje nesrečnima!

„Vstanita, vstanita, jima prijazno carinja reče. Ni toliko treba. V velicih rečeh sta nedolžna, vse drugo pa naj vama bo odpuščeno. Boudita srečna in vesela, zakaj vajne težave, bolečine in skušnjave so jenjale!“

Fedor in Olga vstaneta, se nekoliko pogledujeta in sta hipoma spet eden drugemu v naročji. Nju priserčna želja se je zdaj spolnila, veselja ni bilo zdaj konca ne kraja. Še carinja je bila ganjena, ter ju z mokrim očesom gleda.

„O Borodin! kako srečno ste me storili, mu reče carinja natihoma in kako veselo, da sim tema nesrečnima toliko veselja pripravila!“

Fedor in Olga spet pred carinjo poklekmeta in se hočeta zahvaliti.

„Nikar meni,“ reče carinja in Olgo poboža; „vajno radovanje naj mi bo zahvala. Vstanita, ljuba moja! in bodita priči, kako se hudobija kaznuje.“

Oba vstaneta. Carinja postane naenkrat resna in se s svojega stola vzdigne, ter terdo reče:

„Knez Ivanov, polkovnik Pestušev in Gregor Petrovič! spoznajte, da ste gerdo in hudobno kakor izdajavci in tatje s tema dvema ravnali.“

Ti trije, blede in pobiti, v sredi vojakov, se prestrašijo, da se jim kolena šibijo. Ali kmalo vzdigne Ivanov glavo in reče z ošabno besedo: Res sim Fedora tepel, pa je tudi zaslužil. Pošljem ga v Moskvo, da bi kaj iz njega bilo. Pa vse nič ni pomagalo. Ou sam je kriv, da je pregnan bil.

»Jez sim nedolžen, ker sim mu dobro hotel.«

»Dajte mi, Borodin! pismo«, pravi carinja knezu. Borodin vzame z mize pismo, ter ga carinji podá.

»Hudobnež! zareži nagloma carinja nad Ivanovom, ali ti je znano to pisanje? Moreš li še dalje tajiti, da nisi pisal?«

Ivanov pogleda pisanje in hipoma obledi ko smert.

Bilo je to tisto pismo, ki ga je na polkovnika Pestuševa pisal in Fedoru zročil.

»Zgubljeni smo! po nas je!« zavpije zdaj Ivanov obupa poln. »Toda ta le — reče in zgrabi Petroviča, — mora za vse odgovoren biti, ker me je njegova beseda zapelja'a.«

»Vsi brez razločka ste krivi, vsi,« reče resno carinja. Povejte zdaj vse, kar ste počeli in milostiva vam će biti sodba; ako ne, vas čaka gotova smert! Govorite!

Hudobneži se zgrudijo na kolena, vse obstoje in le za milost prosijo. Z nejevoljo se carinja od njih oberne in sodbo stori: *Pregnanstvo v Sibirijo*.

»Bog je pravičen,« reče Ivanov vojakom, kadar jih iz sodnice peljejo. Ravno tista kazneni so zadene, ki sim jo nedolžnemu namenil. Zato hočem voljno terpeti. Kdor drugim jamo koplje, sam va-njo pade.«

Pestušev pa in Petrovič z zobmi škripljeta in okoli sebe ravnata, ali zastonj — sodba je bila že storjena, da morajo vsi v Sibirijo, se tam pokorit in svoje hudobije obžalovat.

»Zdaj pa tudi vidva, ljuba moja! sodbo zaslišita pravi prijazno carinja.«

»Ti, Fedor! si se pregrešil, ker si bil svojemu predpostavljenu nepokoren — ali k temu te je le njegova nečlovečnost prisilila, kakor je hudobnež sam povedal. Sicer si že dovolj zato preterpel. Vse tedaj naj bo pozabljeno. — Olga! ti se pa s tem pregrešila, ker si svojega pregnanega brata vpeljati se prederznila — ali k temu te je le goreča ljubezen do brata nagnala, ki si ga nedolžnega vedila in za kterega si tudi pri meni prositi hotla, ko bi ti bil tvoj varh pripustil. Iz ljubezni si grešila in iz ljubezni naj ti bo odpuščeno. Da, veliko veliko, ljuba moja! sta preterpela, nobenih bolečin vama nočem več prizadevati. Vidva sta prosta, zanaprej hočem jez vajna mati biti. Knez Borodin bo pa za posestvo skerbel, in ga oskerboval. Ostanita pa še, kakor dozda, tudi zanaprej tako in obvarujta to gorečo ljubezen, ki vama je toliko storila. Nihče vama ne sme kej žalega storiti. Zakaj zanaprej bota moja in v mojem varstvu!«

Fedor in Olga se lepo carinji zahvalita, ki se potem k Vazilu in Ivajloviču oberne, ter ju smehljaje se vpraša: »Kaj pa čem z vama početi, z vama, ki nista v resnici nič drugega kot izdajavca? Ako vaju kaznujem, žalim tukej svoja srečna otroka, in vender vama ne smem vaju pregreška priznati. Gotovo vesta, da beg iz Sibirije mora s smertjo kaznovan biti na vsih, kteri količkaj k temu kej pripomorejo, vsaj po ostri postavi.«

Z britkim pogledom se ozrela Fedor in Olga v carinjo in roke pozdigneta ter prosita usmiljenja. Carinja molči še nekoliko časa, potem reče smehljaje:

„Ako reč prav presodim, sim že pravico vaju kaznovati zgubila, s tim da sim *tej*, ki je narveč pregrešila, zanesla — Olgo mislim namreč. Če že mora milost splošna biti, naj tedaj obvelja popolnoma in povsot. P. Ivajlovič in ti Vazil! vajin pregrešek naj bo prizanešen!

V plačilo pa za vaju zvestobo, ki sta jo zapuščenima sirotama skazala, postavim tebe P. Ivajlovič! stolnika svoje telesne straže in upam, da mi boš ravno tako zvesto služil, kakor si tema otrokoma. — Ti pa, Vazil! sprosi si sam milost, ki naj ti bo že naprej dovoljena!

„O svitla gospa in carinja! reče stari Vazil, ter pred njo na kolena pade, „prosim vas, me ne ločiti od Fedora in Olge, ki ju ljubim kot oče svoje otroke.“

„To prošnjo sim si že naprej mislila,“ odgovori carinja. „Ostani pri njima, blagi stari mož! in solnči se o nju sreči, kakor si ju v terpljenji tolašil. In ti Fedor! ti Olga! mi hočeta še naprej ljubezen darovati, ktere je vajno serce tako polno? Obljubim vama pa nasproti skerbna in zvesta mati biti.“

Oba padeta pred carinjo na kolena in nju pogledi so še očitnši priča, kakor nju besede, kako da sta pripravljena, preblagi zapovedovavki svojo serčno ljubezen in hvaležnost skazovati.

Carinja ju poboža smehljaje se in reče potem knezu Borodinu: No! ljubi knez! sim li prav storila? „Knez se nizko prikloni, poljubi roko carinje rekoč: Le poglejte otroka, svitla gospa! nju bistro očesa so nar boljši odgovor na vaše vprašanje!“

In bili so srečni in veseli, ne samo brat in sestra, ampak tudi stari Vazil in zvesti prijatel Peter Ivajlovič. Bog jih je blagoslovil in z vsim obilno oblagodaril, ter sestri in bratu zvesto ljubezen obilno poplačal. Tako Bog vse prav oberne. Po nemškem.

Slovenska slovstvena zgodovina.

(Dalje.)

4. **P**alimpsest Bojanski, rokopis na belani, 109 listov.
  5. Čtveroevangelium kloštra Zografskega na Atoški gori, rokopis na belani v kvartu, vendar ni več cel.
  6. *Odlomek evangelja*, ki ga ima A. Mihanovič v Carigradu v posesti. Razun treh drugih posebno
  7. *Vatikanski* ali *Asemanijski* rokopis (Codex vaticanus vel Assemanianus) v Rimu, kamor je bil leta 1736 iz Jeruzalema prinesen. Kako pa je v Jeruzalem došel, ni nikomur znano; menda z atoške gore.
- Nekoliko teh rokopisov je že prepisanih in preslikanih; tiskanega pa še do zdaj razun Klocovega ni bilo nobenega. Toda rusovska vlada je za te dražčice neizrečeno skerbna postala, in upati je, da bo v sevrn marsikaj zlatega sčasoma na svitlo prišlo.

Iz 14. stoletja se pa še dobre tiskane in pisane bukve, ker so bile glagoliške tiskarne v Rimu in v Bénétkah. V Rimu je še dandanašnje glagoliška tiskarna. Tudi v Pragi, kjer so ravno *Památky hlaholského*

pismenictvi izšli, se je taka napravila. — Ni pa skoraj dvomiti, da je še veliko starodavnih knjig založenih v neprecenljivem zakladu, shranjenem v neznanosti po atoškem gorovju.

Da so pa Sloveni ob času groznega preganjanja svoje predrage rokopise na Atoško goro znašali, je lahko vviditi.

Ta gora je že v prvih stoletjih kerščanstva dalječ okrog slovela. Veliko jih je romalo semkaj v to tiho in mirno gorovje; ne samo nevednih ptujcev, tudi učene glave iz vzhodnih in zahodnih dežel, so semkaj dohajale večer življenja v miru in spravi preživeti. Spočetka je bilo tudi več atoških menihov na škofijske sedeže poklicanih, postavimo: sv. Atanazi nadškof in očak (patriarh) Aleksandrijske cerkve

Misel pa tudi Slavenov ni zmotila, ki so svoje preljuje dražčice, od katerih se jim je bilo skoraj nemogoče ločiti, semkaj v shranitev prinesli. Popolnoma so dosegli svoj namen, ko od družih knjig in rokopisov, odnešenih v Italio, na Srbsko in drugam ni ne duha, ne sluha več. Vse so se pogubile in zastoj bi njihovega sleda iskal križem sveta.

V Dalmaciji se je slavenski obred terpel, toda le terpel; za njegovo povzdigo se ni nobeden trudil. Nihče se ni ničesar učil, jezik se je jel vedno bolj po novem obračati, in staro je bilo pozabljeno. Tiskarn ni bilo, pri prepisovanji se je sementertje in velikrat mnogo popravljalo, v staro krepost so se zapletale novovrezane zavijače, jezik je bolehal in slabel.

Da se pa v glagoliških spisih toliko rusizmov nahaja, ki je vendar rusovsko tukaj in glagoliško tam skoraj nezaano bilo, izvira od tod:

Glagolitje so mislili, da se je ob času preganjanja staroslavensčina v svoji nekdanji čistoti na Rusovskem ohranila, zato ker je bil tamkej slavenski obred tudi v državljanske obravnave povzet; tedaj so si glagoliški spisavci rusovskih knjig naročili. Da so pa rusizme iz rusovskih knjig posneli, napčno misleč, da je tam čista staroslavensčina, kar še sedaj svojeglavno terdijo, je spričano iz okoliščin in dogodb slovstva na Rusovskem.

(Dalje sledi.)

Slovstveni glasnik.

Nevtrudljivi jugoslavenski pisatelj g. F. Jukić, kterega nemi'a osoda je vse domorodce razžalostila, se je na popotovanje po Dalmaciji podal, ktero si je že davno obiskati in ogledati želel. Potem misli v 3. zv. *Bosanskoga prijatelja* ali v posebnej knizi svoj *potopis* izdati, kteri bo razdéljen v potovanje 1. iz Sarajeva u Carigrad, 2. iz Carigrada u Rim, 3. iz Rima v Terst in 4. iz Tersta u Dubrovnik i Dalmacijo. To bo taj verlo zanimivo delo. — G. prof. Kurelac v Réci meni *Vilo slovinko* od *Barakovića* izdati, ki je pervikrat v Benetkah l. 1614 tiskana bila. *Juraj Baraković*, ki je spisal *Vilo slovinko* in *Jarulo* (izdano l. 1720) je bil rojen v Zadru l. 1548 in je vmerl v Rimu l. 1628. — G. Vaclik je tragedio *Mejrimo* od *M. Bana* v česki jezik prestavil. — V Varšavi je dogotovil Sev. Golębovski životopise *S. Zolęvskiga*, *St. Chmelskiga* in *Zamojskiga*. — Iz Dunajske državne tiskarnice je ravno prišel *kazenski zakonik* v českem jeziku — Merzbach, knjigar v Varšavi, je oglasil, da izda *Pokladnico klasičkih spisov iz Evropejske literature v poljski jezik* prestavljenih. — Pavlina Vilkońska, znana poljska pisateljica misli pověst *Sedanji ljudje* v 2. zv. izdati.

Različne drobtince.

* Vis. ministerstvo uka je *zgodovino Avstrianske carevine*, ki jo je g. Tomek v českem jeziku spisal, za višjo realko in gimnazio kot učno knigo pripravilo. Tudi v nemški jezik se že prestavlja. Tako bomo za naše šole saj knigo dobili, v kateri se tudi na nas Slavjane potreben obzir jemlje. Slava vis. ministerstvu!

* Iz Maribora se piše *Novicam*: Da domorodci zvedó, kako lepo pri nas slovenščina napreduje, njim hočemo nekoliko verstic priobčiti. Posebno gimnazialna mladež je, ktera se je tega nauka živo poprijela. Po odstopu g.g. prof. Matjašiča in Terstenjaka od tega nauka prednaša slovenski jezik g. Božidar Raič, kterega Slovenci poznajo po spisu njegove ruske gramatike v ilirskem narečju in drugih spisih v slovenskih časopisih. V 7. in 8. šoli so se v prvem polletju prednašali *početki ilirskega jezika*, v drugem pa je še zraven ilirskega začel g. učitelj razlagati *staroslovenski jezik* po svojih spisih in Hankovih „Počatkih.“ Pri tej priložnosti prosimo gosp. prof. Metelkota: naj nam spišejo, kakor so obljubili, kratko staroslovensko šolsko slovnico, zakaj slovenska mladež na naših gimnazijskih je živo potrebuje. Za berilo služijo učencom „Ostromirova evangelija“, ktere je gosp. Hanka, slavni česki pisatelj, dijakom za 40 kr. sr. poslal, tedaj pri vsakem iztisu 20 kr. podaril. Tako domorodno djanje zasluži očitno zahvalo.

Že prvi pogled v svete bukve s častivrednimi čerkami je naše verle in domorodne dijake s svetim nadušenjem napolnil; koliko več še jih bode krepost krasnega *staroslovenskega jezika* uznašala in naduševala. Upamo, da se jim bode staroslovenščina še bolje prikupila, kakor sladki glasovi Homerovega jezika, ker ni samo slovnički stroj ravno tako izversten, kakor gerčki, temuč tudi za filologičke študije koristniši in boljše *praktični*, kakor jezik starih Helenov, čeravno tudi gerčkega jezika ne pometavamo, marveč ga vsakemu dijaku iskreno priporočujemo. Tudi slovenske in ilirske časopise naši dijaki marljivo berejo.

* *Slovenska jednota* Vratislavskega vseučilišča, ki je že od l. 1836 obstala, se je po ukazu vlade zaperla in knjižnica zapečatila.

* Na *Peštanskem vseučilišču* prednaša prof. Ferenc *novejšo zgodovino slovanske literature*.

* Pri kopanju mestne ceste v *Asodu* se je čez 40 glinjenih starodavnih posod našlo. Med njimi jih je 10 še popolnoma celih. Bile so do *Budina* odpeljane.

* Slavni ruski popotovavec Čihačev se je ravno iz Dunaja proti *Mali Aziji* podal, ktero hoče znova preiskati.

* 30. marca je imelo društvo *lužičko-serbske matice* osmo letno skupšino. Bilo je odločeno, da se ima *Čitanka* izdati in scer v 3000 iztiskih. Dalej je bilo predloženo delo *Boža krasnošč u stvorbye* (božja krasota v naravi) in poslednjič je bilo oglašeno, da je izšlo delo dra *Somerja: Namakanja Ameriki*.

* *Serbsko-narodni Viestnik*, ki ga je *Miloš Lazarevič* v *Zemunu* izdajal, je prenehal izhajati.

* Nj. veličanstvo *Ruski car* je daroval knjižnici narodnega českega musea in društvu za jugoslav. povestnico prevažne knjige: *Dvorčovyje razrzjadi* (3 deli l. 1612 — 1676) in *Pamjatniki diplomatskih snošenij* v 2 delih od l. 1488 — 1621.

* Turska carevina se razprostira v Evropi, Azii in Africi na 435000 štirjaških milijah in šteje 35 milijonov prebivavcev in scer v Evropi 15,000000, v Azii 16,050000 in v Africi 3,000000. Poleg narodnosti je 1,100000 Osmanov v Evropi, in 10,700000 v Azii, Slovanov je 7,200000, Rumunov 4,000000, Arnautov 1,500000, Armenov 2,400000 in Gerkov 2,000000. Vojskna moč se dá na 448860 môž zvišati. Létni dohodki te srepe deržave obnašajo le 371 milijonov piastrov, to je 44¹/₂ milijonov tolarjev.

* Grof *Adam Plater* je najdel pri kopanju na svojem gradu v Švekšnih sedem *Litevskih malikov* neprecenitelne vrédnosti. Doslej so bili le štiri maliki znani: *Ragutis*, popisano od *Narbuta*, *Perkunas* in še dva druga.

* Na Ogerskem so sedaj 3 nadškofi in 19 katoliških in 5 gerških škofov.

* V Rëci se je 10. aprila igrala Meirima, žaligra v 5 delih od M. Bana in je prav zlo dopadla.

* *Kollarjev* veliki spis *Staroitalia* bo skorej donatisnjen.

* Iz Zagreba: Tú neki ljudi petnimi ži'ami oko toga nastoje, da se u narodno kazalište sada — pošto talianska opera odavle odè — néko némačko društvo iz Košicah (Kaschau) dozove i primi. Ljudi, koji to žele, nisu ni odbornici narodnog kazališta, ni od akcionerah na to pozvani, nu oni si silom prisvajaju to pravo tutorstva — *nec vocati nec electi!* — pa da znate! ovi ljudi se ipak u priašnjimi godinama gradiše, da su tobož nékakvi domorodci! — Bože nas unapred sačuvaj od takih domorodacah, koji sada néku slavu u tom traže, da *proti naravi i očevidnom pravu* rade; rade pako *proti naravi* čim *svoje* hule, uvažujuć tudje, i to valjda zato, da si lime osvětljaju obraz pred tudjim světom, il da sebičnu kakovu svérhu postignu, — rade nadalje *proti pravu*, jer dočim izabrani proš. god. kazališni odbor od strane akcionerah narodnog kazališta izključivo sam uz dotičnu odgovornost pravo imade i imati može u stvarih tičućih se spomenutog zavoda, štogod odlučiti; slédovateljno je, da drugom komu ono pravo, koje mu pravi vlastnik nepredá, nipošto pripasti ne može. Uz to nemožemo nikako dokučiti, kako je to, da kazališni odbor, koga se to tiče, k svemu tomu — premda se mnogi akcioneri dosta javno i glasno proti tomu izjavljaju — sveudilj šuti? . . . Zašto u tom slučaju javno neopravda povérenje, koje unj postavi društvo akcionerah, čim ga za svoga zastupnika izabra te savesti i domorodnom nastojanju tog odbora poslove tog važnog i za narod naš toli koristnog zavoda izruči? — U novinah se nigdè nečitaja izvěstju tog odbora, — nečuje se već odavna ništa, da li se taj odbor štogod brine zato, kako da se uvede i ustroji narodno društvo, — nezna se takodjer, da li se jur pobrinú za izbornik (repertoire), — da li spisatelje pozivlje na pisanje igrokazah, — da li poslana mu za razsudjivanje komade razvidi i nagradi i. t. d. i. t. d. o svemu tomu se ništa nečuje kao da odbora ni neima! — Bogme, ako tako kod nas i nadalje ustraje zlo i naopako po nas! — Tako si nehajstvom našim sámi kopamo grob, gdè će nas nestati! — Nemojmo kriviti nikog drugog nego same sebe, jer koj svoje neštuje i nečuva, kako i kojim pravom on može zahtévati, da to drugi u mésto njega čini.

— é. —